3

Tylko do użytku służbowego.

MINISTERSTWO
INFORMACJI I DOKUMENTACJI.

KOMUNIKAT RADIOWY Z DNIA 2 PAŹDZIERNIKA 1943 r.

/P o r a n n y/

Uwagi wstępne.

Sprawy polskie.
Oprócz przemówienia Lavala /wyjątek z przemówienia, dotyczący Polski, zamieszczamy poniżej/ stacje nadawcze nie wnoszą nowych elementów.

Sprawy ogólne.
Zwraca uwagę audycja Moskwy, poświęcona rocznicy wydania historji partji komunistycznej, - zwłaszcza komentarze, związane z tą rocznicą.

I.

Dotyczące Polski.

BERLIN, NPD, po niemiecku, 1.X.g.13.05.
Podajemy w dosłownym brzmieniu wyjątek z przemówienia Lavala, dotyczący spraw polskich: "Naród musi czasami wojować - wtedy mianowicie, kiedy zachodzi potrzeba obrony swego chleba. Ale naród francuski miał dosyć do jedzenia, był szczęśliwy, i niemniej przeto wypowiedzieliśmy wojnę. Nie wypowiedzieliśmy jej ani wówczas, kiedy Niemcy wkroczyli do Nadrenji, ani po przyłączeniu Austrji, ani z powodu Czechosłowacji. Natomiast wypowiedzieliśmy wojnę z powodu korytarza gdańskiego. Jako francuski minister spraw zagranicznych brałem często udział w konferencjach międzynarodowych. Mogę zapewnić, i nikt nie może mi zaprzeczyć, iż stwierdzałem niejednokrotnie w Genewie, że wszyscy mężowie stanu zgadzają się co do jednego : utworzenie korytarza gdańskiego było największym błędem Traktatu Wersalskiego i należy znaleźć wyjście pokojowe, skreślające ten problem. Niemniej przeto rozpoczęliśmy wojnę z powodu korytarza gdańskiego. Biliśmy się później za Polskę, i cóż widzieliśmy ? Mieliśmy układ polityczny z Sowietami, zarzucano mi niejednokrotnie, że go podpisałem. Widzieliśmy na początku wojny, że Niemcy doszły do porozumienia z Sowietami, skierowanego przeciwko Polsce, dziś zaś Sowiety mają układ z naszymi byłemi sprzymierzeńcami. Proszę was, byście się zastanowili nad celami wojny i zadali sobie pytanie, co się stanie z Polską, bo przecież z powodu Polski zaczęła się wojna. Czy sądzicie, że w razie zwycięstwa sojuszników Sowiety utworzą Polskę ? A może się wam wydaje, że Polska powstanie, taka jaka była przedtem, jeśli Niemcy wygrają wojnę ?"

Jak donoszą z Londynu, polski Minister Informacji profesor Kot wypowiedział przez radio przemówienie z okazji

rocznicy utworzenia rządu polskiego w Paryżu z gen.Sikorskim na czele. /Dalej przytoczono, w brzmieniu dosłownym i bez komentarzy, ustęp przemówienia prof. Kota, w którym mówił on o konieczności dojścia do porozumienia z Rosją. Wypuszczono natomiast ustęp, dotyczący Niemiec - przyp.Nas./.

NBBS, /Oś/, po angielsku, 30.IX.g.22.30., D-t.B.B.C. Emigracyjny rząd polski w Londynie przejawia dużą aktywność w związku z tem, że lasy Katyńskie w pobliżu Smoleńska znalazły się znowu w rękach rosyjskich. Przedstawiciele emigracyjnego rządu polskiego przesiadują stale w Foreign Office, żądając śledztwa w sprawie katyńskiej. Ma ono być przeprowadzone przez komisję sojuszniczą.

HAGA, po holendersku, 30.IX.g.15.45., D-t.B.B.C. Od czasu wprowadzenia monopolów państwowych w Gen. Gub. w listopadzie roku 1939, obszar tytoniowych pól zasiewnych powiększył się czterokrotnie. Sól wywożona jest obecnie do Niemiec, na Ukrainę, do Słowacji i do Węgier. Dochody z monopolów mineralnych są znacznie większe niż za istnienia państwa polskiego. Wzrosła też znacznie produkcja spirytusu. Monopol obejmuje wyrób i sprzedaż zapałek i słodyczy, a także i loterję państwową.

BERLIN, po duńsku, 30.IX.g.18.00., D-t.B.B.C. Pismo amerykańskie "Colliers" krytykuje audycje radiowe z Ameryki dla krajów europejskich. Polacy skarżą się, że audycje polskie pisane są przez człowieka, który mieszkał 15 lat w Paryżu i był związany wyłącznie z francuskimi radykałami.

TRANSOCEAN, po angielsku, 30.IX.g.19.25., D-t.B.B.C. Korespondent londyński "Dagens Nyheter" donosi, że ostatnie miały miejsce starcia między partyzantami sowieckimi i antyrosyjskimi i polskimi grupami. Brak szczegółów w tej sprawie, ale w Londynie panuje przekonanie, że trzeba coś zrobić, aby zażegnać to starcia na przyszłość.

II.

O g ó l n e.

TRANSOCEAN, po angielsku, 30.IX.g.03.47., D-t.B.B.C. W Kairze krążą pogłoski, że król Piotr zamierza zmienić skład rządu jugosłowiańskiego, wprowadzając do niego, na stanowisko czołowe, przedstawicieli serbskiej partji chłopskiej. Były król chce w ten sposób zyskać sympatje partyzantów, a zwłaszcza Michajłowicza, którzy życzyłby sobie utworzenia bardziej lewicowego rządu.

BERLIN, NPD, po niemiecku, 30.IX.g.14.53. Na dzisiejszej konferencji prasowej, w związku z zapytaniem jednego z korespondentów, minister dr. Schmidt oświadczył, że pogłoski o pertraktacjach czy próbach pertraktacji pokojowych między Niemcami a Rosją są całkowicie zmyślone i puszczane w obieg przez wroga. Dr.Schmidt odmówił

 

formalnego demontowania.tych pogłosek, powołując się na przemówienie ministra Ribbentropa, które jasno i niedwuznacznie wykazuje stanowisko niemieckie w walce przeciwko bolszewizmowi.

MOSKWA, po rosyjsku, 30.IX.g.08.00., D-t.B.B.C.
Przemówienie D.Sławkora : piąta rocznica wydania "Krótkiej historji W.K.P./b/".
Dłuższe to przemówienie podnosi zasługi historyczne i polityczne "Krótkiej historji WKP/b/.,"która napisana została przy udziale Stalina. Obecna wojna wykazała olbrzymią wagę tej książki. "Historja WKP/b/"uczy nas, że istnieją wojny dopiero jakiego rodzaju : sprawiedliwe wojny wyzwoleńcze i niesprawiedliwe wojny zaborcze. Polityka krajów wojujących jest kontynuacją ich polityki przedwojennej. Już na długo przed wojną Stalin określił bandycji imperjalizm niemiecki i wskazał, że Niemcy faszystowskie są ogniskiem przyszłej wojny w sercu Europy. "Historja" wykazała także, że Związek Sowiecki prowadził zawsze politykę pokojową, przeciwną agresji. Wielka wojna narodu sowieckiego przeciwko faszystowskim Niemcom jest wojną wyzwoleńczą.
Niema kraju na świecie, który sam mógłby powstrzymać nacisk uzbrojonych od stóp do głowy faszystów niemieckich i ich wasalów - jedynym takim krajem jest Zw.Sowiecki. Nietylko powstrzymał on ten nacisk, ale zadał przeciwnikowi ciężkie ciosy, które doprowadzą do kompletnej porażki hitlerowskich Niemiec.
Ogłoszono dekret o utworzeniu "komitetu architektury", na czele którego stoi A.G.Mordwinow. Komitet kierować będzie odbudową gmachów w uwolnionych miejscowościach.

Godz.16.20.
W numerze 17-tym pisma "Bolszewik" zamieszczono artykuł Touczonowa - przytoczono treść artykułu, wprowadzającego się do tego, że sojusznicy powinni teraz właśnie otworzyć drugi front, bowiem jeśli tego nie uczynią, Niemcy mogą odbudować swoje armje, powołując pod broń ludność zajętych przez nich ziem.

Godz.21.00.
Dekret o nadaniu orderów za powiększenie wydajności w dziedzinie produkcji czołgów i t.d. Ordery m.inn. otrzymali : Mołotow, Beria, Malenkow, Mikojan, Korobow i inni.

ANKARA, po arabsku, 30.IX.g.16.30. D-t.B.B.C.,
Według wiadomości z Berlina, znajdujący się tam korespondenci zagraniczni są zdania, że wojna weszła w ostatnią fazę i ma się ku końcowi.

PRZEGLAD RADIOWY ZA OKRES OD 17 do 30 WRZESNIA 1943 r.

Sprawy polskie.

W ramach audycji Związku Patriotów Polskich Moskwa nadała dwa artykuły W.Wasilewskiej, z których jeden był ostrą krytyką wywiadu udzielonego przez gen.Andersa korespondentowi N.Y.T., zaś drugi, opatrzony tytułem "Bratobójcy", atakuje zaciekle Komitet Walki Podziemnej, w związku z rzekomym wybiciem "jednostki partyzanckiej im.Kilińskiego". Wasilewska powołuje się w swym artykule na komunikat K.W.P. z 2-go września donoszący jakoby o "zlikwidowaniu grupy "bandytów" w okręgu Janowa Lubelskiego".

Ostra polemika toczy się nadal między rozgłośniami Swit i im.T.Kościuszki, przyczem stacja im.T.Kościuszki napada na Swit bezpośrednio, podczas gdy polemika Switu ma formę pośrednią. Odwrotna sytuacja miała miejsce tylko w jednym wypadku, gdy na szereg pytań postawionych przez Swit Wandzie Wasilewskiej, odpowiedziało radio im.T.Kościuszki nie wprost, lecz w formie napaści na Swit i reprezentowany przezeń kierunek. Innym tematem polemiki jest działanie na terenie Polski czynników, określanych przez Swit mianem band komunistycznych, zaś przez rozgłośnię im.T.Kościuszki przedstawianych jako gorących patriotów. Obydwie rozgłośnie poświęciły obszerne audycje obronie Warszawy oraz protestom w sprawie tępienia przez Niemców dzieci w Polsce.

Swit od pewnego czasu ogłasza niemal codziennie wyroki śmierci ferowane i wykonywane na osobach wysługujących się Niemcom. Ponadto Swit zwraca uwagę, że okres obecny jest ostatnią chwilą dla opamiętania się Ukraińców.

Moskwa w audycji w języku polskim nadała obszerny artykuł Demidowa, atakujący książkę Harrisona i Jordana o federacji środkowo-europejskiej, przyczem twierdzi, że nazwisko Peter Jordan jest pseudonimem p.Lutosławskiego.

"Radio Chrześcijańskie" wykorzystuje dla swych celów obecną sytuację Watykanu.

W Berlinie ukazała się broszura urzędowa o Katyni, której jednak w propagandzie poświęcono niewiele miejsca. Berlin nadal cytuje głosy prasy neutralnej, a zwłaszcza amerykańskiej, na temat roszczeń sowieckich w stosunku do Europy środkowej, w szczególności do Polski.

Sprawy ogólne.

Propaganda niemiecka zdaje się wykazywać obecnie większe nasilenie na terenie wewnętrznym niż zagranicznym. Ostro atakowani są defetyści, zaś sytuacja na froncie interpretowana jest w dalszym ciągu jako przeprowadzanie taktyki obrony elastycznej. Sporo miejsca poświęca się rocznicy Paktu Trzech i nowemu rządowi Mussoliniego. Operuje się nadal straszakiem bolszewizmu, jakkolwiek w mniejszym stopniu. Nominacja Wyszyńskiego dała okazję do przypomnienia jego roli w procesie inżynierów angielskich w roku 1927. Skwapliwie podkreślane są wszelkie przejawy dysonansu między mocarstwami zachodnimi a Rosją.

Moskwa zajęta jest głównie powodzeniem na froncie. W czasopiśmie "Wojna a klasa pracująca" ukazał się artykuł o zjeździe Trade Union'ów, atakujący Citrine'a oraz drugi artykuł o wysiłkach Sowietów zmierzających do zapewnienia trwałego pokoju wywodzący, że wysiłki te sabotowane były przez państwa kapitalistyczne, w pierwszym rzędzie Anglię i Francję.

W audycjach Komitetu Wolnych Niemiec nawołuje się sztabowców niemieckich do tworzenia w armji niemieckiej tajnych komórek organizacyjnych i obalenia Hitlera. Jeden ze spóakerów oświadczył w ramach audycji, że "Anglja, Stany i Rosja zapewniają nam /Niemcom/ możność uzyskania sprawiedliwego pokoju".

W licznych audycjach przeznaczonych dla Węgier i Rumunji Moskwa ostro atakuje rządy Horthy'ego i Antonescu i twierdzi, że zarówno na Węgrzech, jak i w Rumunji panuje stan wrzenia oraz, że zarówno węgierskie jak i rumuńskie wojska, jakie znajdowały się na froncie wschodnim zostały całkowicie wybite, lub wzięte do niewoli.

Propaganda satelitów Osi nie wykazuje jasnego kierunku i stara się być możliwie powściągliwą. Wyjątek stanowią Chorwacja i Słowacja, które nadal śpiewają hymny zachwytu dla Niemiec.

Ankara nadała charakterystyczną wypowiedź na temat przyszłego pokoju, stwierdzając, że w sprawie tej ścierają się dwie tendencje : jedna zmierza do podziału świata, a w szczególności Europy, na sfery wpływów, druga - do zapewnienia każdemu narodowi, bez względu na liczebność, wolności. Tylko jeżeli ten drugi kierunek weźmie górę - stwierdza Ankara - zapewniony będzie trwały pokój. W przeciwnym razie wyniki wojny nie będą pod tym względem lepsze, niż wyniki poprzedniej wojny światowej.